

**GUJARATI TRANSLATION of the Department for
Education statutory guidance for schools and
colleges:**

Keeping children safe in education 2023

Part one: Information for all school and college staff

Find KCSIE Part 1 translated into 13 community languages at
kcsietranslate.lgfl.net

NB This translation goes up to and includes the diagram on page 22 on
the full version of part one (it does not include the Annex of Part 1 –
which is Annex B in the full version)

Department
for Education

શિક્ષણ 2023 માં બાળકોને સુરક્ષિત રાખવા

શાળાઓ અને કોલેજો માટે વૈધાનિક માર્ગદર્શન

1 સપ્ટેમ્બર 2023

સારાંશ

આ માર્ગદર્શનની સ્થિતિ શું છે

આ શિક્ષણ અધિનિયમ 2002 (સુધાર્યા મુજબ), શિક્ષણ (સ્વતંત્ર શાળા ધોરણો) નિયમન 2014, બિન-સંચાલિત વિશેષ શાળાઓ (ઇંગલેન્ડ) નિયમન 2015 ની કલમ 175 હેઠળ જારી કરાયેલ શિક્ષણ વિભાગ ('વિભાગ') અને એપ્રેન્ટિસશીપ્સ, સ્કીલ્સ, ચિલ્ડ્રન એન્ડ લર્નિંગ એક્ટ 2009 (સુધાર્યા પ્રમાણે) તરફથી વૈધાનિક માર્ગદર્શન છે. ઇંગલેન્ડની શાળાઓ અને કોલેજોએ બાળકોની સુરક્ષા અને તેમના કલ્યાણના પ્રોત્સાહન માટે તેમની ફરજો નિભાવતી વખતે તેને ધ્યાનમાં લેવું **આવશ્યક** છે. આ માર્ગદર્શનના હેતુઓ માટે બાળકોમાં 18 વર્ષથી ઓછી ઉંમરના દરેકનો સમાવેશ થાય છે.

આ માર્ગદર્શન વિશે

અમે પૂર્ણ માર્ગદર્શનમાં "**આવશ્યક**" અને "**જોઈએ**" શબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો છે. અમે "**આવશ્યક**" શબ્દનો ઉપયોગ જ્યારે પ્રશ્નમાં રહેલી વ્યક્તિને કાયદેસર રીતે કંઈક કરવાની જરૂર હોય અને "**જોઈએ**" જ્યાં સુધી કોઈ યોગ્ય કારણ ન હોય ત્યાં સુધી કોઈ નિર્ધારિત સલાહનું પાલન કરવું જોઈએ ત્યારે કર્યો છે. માર્ગદર્શન સાથે આ વાંચવું **જોઈએ**:

- વૈધાનિક માર્ગદર્શન [Working Together to Safeguard Children \(બાળકોની સુરક્ષા માટે સાથે મળી કામ કરવું\)](#), અને
- વિભાગીય સલાહ [What to do if you're worried a child is being abused: advice for practitioners \(બાળકનું શોષણ થઈ રહ્યું છે તે અંગે તમે ચિંતિત હો તો શું કરવું: પ્રેક્ટિશનરો માટે સલાહ\)](#)

અન્યથા જ્યાં સુધી ઉલ્લેખિત ન હોય:

- 'શાળા' નો અર્થ છે: બધી શાળાઓ પછી ભલે તે સંચાલિત, બિન-સંચાલિત હોય, સ્વતંત્ર હોય (એકેડમી, મફત શાળાઓ અને વૈકલ્પિક જોગવાઈ એકેડમી સહિત), જાળવણી કરવામાં આવેલ નર્સરી શાળાઓ¹ અને વિદ્યાર્થી રેફરલ એકમો.
- 'કોલેજ' નો અર્થ ઉચ્ચ શિક્ષણ અધિનિયમ 1992 હેઠળ સ્થપાયેલી આગળના શિક્ષણ માટેની કોલેજો અને સિક્સ્થ ફોર્મ કોલેજો અને આગળના શિક્ષણ ક્ષેત્રની અંદર ગણાતી નિયુક્ત સંસ્થાઓ². કોલેજનો અર્થ એ પણ છે એપ્રેન્ટિસશીપ્સ, સ્કીલ્સ, ચિલ્ડ્રન એન્ડ લર્નિંગ એક્ટ 2009 (સુધાર્યા મુજબ) માં નિર્ધારિત કર્યા મુજબ પોસ્ટ-

¹ [Early Years Foundation Stage Framework \(પ્રારંભિક વર્ષો ફાઉન્ડેશન સ્ટેજ ફ્રેમવર્ક\)](#) (EVFS) શરૂઆતના તમામ પ્રદાતાઓ માટે ફરજિયાત છે. આ તમામ શાળાઓને લાગુ પડે છે, જેમાં પ્રારંભિક વર્ષોની જોગવાઈ હોય તેવા સંચાલિત નર્સરી શાળાઓનો સમાવેશ થાય છે. 'આ માર્ગદર્શન વિશે' હેઠળ સૂચિબદ્ધ અન્ય શાળાઓની જેમ યોગ્ય રીતે સંચાલિત નર્સરી શાળાઓ, બાળકોની સુરક્ષાતેઓના કલ્યાણ માટે પ્રોત્સાહન પૂરું પાડવાની ફરજો નિભાવતી વખતે બાળકોને શિક્ષણમાં સુરક્ષિત રાખવાનું ધ્યાનમાં લેવું આવશ્યક છે (શિક્ષણ અધિનિયમની કલમ 175(2) ના આધારે 2002 – આ જરૂરિયાત પર વધુ વિગત માટે ફૂટનોટ 19 જુઓ).

² વધુ અને ઉચ્ચ શિક્ષણ અધિનિયમ 1992 ની કલમ 28 હેઠળ ('નિયુક્ત સંસ્થાઓ').

16 શિક્ષણપ્રદાન કરનાર³: 16-19 એકેડમી, ખાસ પોસ્ટ-16 સંસ્થાઓ અને સ્વતંત્ર તાલીમ પ્રદાન કરનારા. કોલેજો માટે, માર્ગદર્શન આ સંસ્થાઓમાં શિક્ષણ અથવા તાલીમ મેળવતા બાળકો પ્રત્યેની તેમની જવાબદારીઓ સાથે સંબંધિત છે.

પીડિત અને કથિત ગુનેગાર(રો)

આ માર્ગદર્શનના હેતુઓ માટે, અમે, કેટલીક જગ્યાએ, 'પીડિત' શબ્દનો ઉપયોગ કરીએ છીએ. આ વ્યાપકપણે જાણીતો અને સમજી શકાય તેવો શબ્દ છે. એ મહત્વનું છે કે શાળાઓ અને કોલેજો એ વાતને સમજે કે દુર્વ્યવહારનો ભોગ બનેલી દરેક વ્યક્તિ પોતાને પીડિત માનતી નથી અથવા આ રીતે તેનું વર્ણન થાય તેવું ઇચ્છતી નથી. છેવટે, શાળાઓ અને કોલેજોએ કોઈપણ ઘટનાનું સંચાલન કરતી વખતે આ અંગે સત્માન રહેવું જોઈએ અને વ્યક્તિગત બાળકને સૌથી વધુ અનુકૂળ હોય તેવા કોઈપણ શબ્દનો ઉપયોગ કરવા માટે તૈયાર રહેવું જોઈએ.

આ સલાહના હેતુ માટે, અમે, કેટલીક જગ્યાએ 'કથિત ગુનેગાર(રો)' નો અને જ્યાં યોગ્ય હોય ત્યાં 'ગુનેગાર(રો)' શબ્દનો ઉપયોગ કરીએ છીએ. આ વ્યાપકપણે ઉપયોગમાં લેવાતા અને માન્ય શબ્દો છે અને માર્ગદર્શનના અસરકારક ડ્રાફ્ટ તૈયાર કરવામાં મદદ કરવા માટે સૌથી યોગ્ય છે. જો કે, શાળાઓ અને કોલેજોએ પરિભાષા વિશે ખૂબ જ કાળજીપૂર્વક વિચારવું જોઈએ, ખાસ કરીને બાળકોની સામે બોલતી વખતે, ખાસ કરીને કારણ કે કેટલાક કિસ્સાઓમાં અપમાનજનક વર્તન ગુનેગાર માટે પણ નુકસાનકારક હોય છે. ઉપર મુજબ, દરેક કેસ મુજબ જે યોગ્ય લાગે તે પરિભાષાનો ઉપયોગ કરવાનો નિર્ણય શાળા અને કોલેજોનો રહેશે.

આ માર્ગદર્શન કોના માટે છે?

આ વૈધાનિક માર્ગદર્શન નીચેનાએ વાંચવું જોઈએ અને તેનું પાલન કરવું જોઈએ:

- એપ્રેન્ટિસશીપ, સ્કીલ્સ, ચિલ્ડ્રન એન્ડ લર્નિંગ એક્ટ 2009 (સુધારા મુજબ) માં નિર્ધારિત કર્યા મુજબ સંચાલિત શાળાઓ (સંચાલિત નર્સરી શાળાઓ સહિત) અને કોલેજોના સંચાલક મંડળો જેમાં પોસ્ટ-16 શિક્ષણ પ્રદાન કરનારનો સમાવેશ થાય છે: 16-19 એકેડમી, ખાસ પોસ્ટ-16 સંસ્થાઓ અને સ્વતંત્ર તાલીમ આપનાર .
- સ્વતંત્ર શાળાઓના માલિક (એકેડ, નિ:શુલ્ક શાળાઓ અને વૈકલ્પિક જોગવાઈ એકેડમીઓ સહિત) અને બિન-સંચાલિત ખાસ શાળાઓ. એકેડમી, મફત શિક્ષણ આપતી શાળાઓ અને વૈકલ્પિક જોગવાઈ એકેડમીના કિસ્સામાં, માલિક એકેડમી ટ્રસ્ટ ગણાશે
- વિદ્યાર્થી રેફરલ એકમો (PRUs) ની મેનેજમેન્ટ સમિતિઓ, અને
- વરિષ્ઠ નેતૃત્વ ટીમો

³ [Apprenticeships, Skills, Children and Learning Act 2009 \(એપ્રેન્ટિસશીપ્સ, સ્કીલ્સ, ચિલ્ડ્રન એન્ડ લર્નિંગ એક્ટ 2009\) \(સુધાર્યા મુજબ\)](#)

સમગ્ર માર્ગદર્શન દરમિયાન, 'સંચાલન સંસ્થાઓ અને માલિકો'ના સંદર્ભમાં વ્યવસ્થાપન સમિતિઓનો સમાવેશ થાય છે, સિવાય કે અન્યથા જણાવવામાં આવેલ હોય.

શાળા અને કોલેજનો સ્ટાફ

બાળકોના કલ્યાણની સુરક્ષા કરવી અને તેને પ્રોત્સાહન આપવું તે **દરેકની** જવાબદારી છે. સંચાલક મંડળો અને માલિકોએ એની ખાતરી કરવી જોઈએ કે જે કર્મચારીઓ બાળકો સાથે પ્રત્યક્ષ રીતે કામ કરે છે તેઓ આ માર્ગદર્શનનો **ઓછામાં ઓછો** ભાગ એક વાંચે .

સંચાલક મંડળો અને માલિકો, જેઓ તેમના વરિષ્ઠ નેતૃત્વ ટીમ અને ખાસ કરીને તેમના નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી સાથે કામ કરે છે, તેમણે સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ કે જે કર્મચારીઓ બાળકો સાથે પ્રત્યક્ષ રીતે કામ કરતા નથી તેઓ ભાગ એક અથવા પરિશિષ્ટ A (ભાગ એકનું સંક્ષિપ્ત વર્ઝન) વાંચે. આ સંપૂર્ણપણે શાળા અથવા કોલેજની બાબત છે અને તેમના કર્મચારીઓ માટે બાળકોને સુરક્ષિત કરવા અને તેમના કલ્યાણને પ્રોત્સાહન આપવા માટે કયા માર્ગદર્શન સૌથી અસરકારક રહેશે તેની મૂલ્યાંકન પર આધારિત છે.

સંચાલક મંડળો અને માલિકોએ ખાતરી કરવી જોઈએ કે આ માર્ગદર્શનના ભાગ એક (અથવા જો યોગ્ય હોય તો પરિશિષ્ટ A) માં દર્શાવ્યા મુજબ કર્મચારીઓને તેમની ભૂમિકાઓ અને જવાબદારીઓને સમજવા અને નિભાવવામાં મદદ કરવા માટે કાર્યપદ્ધતિ ઉપલબ્ધ છે.

આ માર્ગદર્શન શું બદલશે?

આ માર્ગદર્શન 2022 માં બાળકોને સુરક્ષિત રાખવા અંગે બધું. પરિશિષ્ટ F માં નોંધપાત્ર ફેરફારોનું કોષ્ટક શામેલ છે.

ભાગ એક: તમામ કર્મચારીઓ માટે સુરક્ષાત્મક માહિતી

શાળા અને કોલેજના કર્મચારીઓએ શું જાણવું જોઈએ અને કરવું જોઈએ

સુરક્ષાત્મક પગલાં અંગે એક બાળક કેન્દ્રિત અને સમન્વયિત અભિગમ

1. શાળાઓ અને કોલેજો અને તેમના કર્મચારીઓ બાળકો માટેની વ્યાપક સુરક્ષાત્મક વ્યવસ્થાનો એક મહત્વપૂર્ણ ભાગ છે. આ પ્રણાલી વૈધાનિક માર્ગદર્શનમાં વર્ણવેલ છે બાળકોની સુરક્ષા કરવા માટે સાથે મળી કાર્ય કરવું.
2. બાળકોની સુરક્ષા કરવી અને તેમના કલ્યાણને પ્રોત્સાહન આપવું તે **દરેકની** જવાબદારી છે. બાળકો અને તેમના પરિવારો સાથે સંપર્કમાં આવતા **દરેક વ્યક્તિ ની** એક ભૂમિકા હોય છે. આ જવાબદારીને અસરકારક રીતે પરિપૂર્ણ કરવા માટે, તમામ પ્રેક્ટિશનરોએ ખાતરી કરવી જોઈએ કે તેમનો અભિગમ બાળક-કેન્દ્રિત છે. આનો અર્થ તે છે કે, હંમેશા તેમણે બાળકના **શ્રેષ્ઠ હિતમાં** શું છે તે ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ.
3. કોઈપણ એક પ્રેક્ટિશનરને બાળકની જરૂરિયાતો અને સંજોગોનો સંપૂર્ણ ખ્યાલ હોઈ શકે નહીં. જો બાળકો અને પરિવારોએ યોગ્ય સમયે યોગ્ય મદદ પ્રાપ્ત કરવી હોય તો, **દરેક વ્યક્તિ** જે તેમની સાથે સંપર્કમાં આવે તેમણે, સમસ્યાઓ ઓળખવામાં, માહિતી શેર કરવામાં, અને તાત્કાલિક પગલાં લેવામાં એક ભૂમિકા ભજવવાની હોય છે.
4. આ માર્ગદર્શનના ઉદ્દેશ્યો માટે, બાળકોની સુરક્ષા કરવી અને તેમના કલ્યાણ માટે પ્રોત્સાહન પૂરું પાડવું નીચે મુજબ વ્યાખ્યાયિત છે:
  - બાળકોનું દુર્વ્યવહારથી રક્ષણ કરવું
  - બાળકોના માનસિક અને શારીરિક સ્વાસ્થ્ય અથવા વિકાસને નુકશાન થતું અટકાવવું
  - સલામત અને અસરકારક સંભાળની જોગવાઈ સાથે સુસંગત પરિસ્થિતિઓમાં બાળકો મોટા થાય તે સુનિશ્ચિત કરવું; અને
  - તમામ બાળકોને શ્રેષ્ઠ પરિણામો મળે તે શક્ય બનાવવા માટે પગલાં લેવા.
5. 'બાળકો' માં 18 વર્ષથી ઓછી ઉંમરના દરેકનો સમાવેશ થાય છે.

શાળા અને કોલેજના કર્મચારીઓની ભૂમિકા

6. શાળા અને કોલેજ કર્મચારીઓ ખાસ કરીને મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે તેઓ સમસ્યા ઓને વહેલી ઓળખવાની, બાળકોને મદદ કરવાની, બાળકોના કલ્યાણ માટે પ્રોત્સાહન પૂરું પાડવાની અને સમસ્યાઓને વધતી અટકાવવાની સ્થિતિમાં હોય છે છે.
7. **તમામ** કર્મચારીઓની જવાબદારી છે કે બાળકો શીખી શકે તેવું સલામત વાતાવરણ પૂરું પાડવું.

8. **તમામ** કર્મચારીઓએ વહેલી મદદ મળવાથી લાભ મેળવી શકે તેવા બાળકોને ઓળખવા માટે તૈયાર રહેવું જોઈએ⁴. વહેલી મદદ એટલે તેમના ઘડતરના વર્ષોથી લઈને કિશોરવયના વર્ષો સુધી, બાળકના જીવનમાં કોઈપણ સમયે જ્યારે સમસ્યા ઊભી થાય ત્યારે બને તેટલી વહેલી સહાય પુરી પાડવી.
9. **કોઈપણ કર્મચારી સભ્ય** કે જેને **કોઈ** બાળકના કલ્યાણ વિશે કોઈ પણ ચિંતા હોય તેણે પેરા 51-67 માં દર્શાવેલ પ્રક્રિયાઓને અનુસરવી જોઈએ. કર્મચારીઓએ કોઈ પણ રેફરલ પછી સામાજિક કાર્યકરો અને અન્ય એજન્સીઓને જરૂરી મદદ પુરી પાડવાની અપેક્ષા રાખવી જોઈએ.
10. **દરેક** શાળા અને કોલેજમાં નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી હોવો જોઈએ જે કર્મચારીઓને તેમની સુરક્ષાત્મક ફરજો નિભાવવાવવામાં મદદ કરશે અને જે અન્ય સેવાઓ જેવી કે સ્થાનિક સંસ્થા બાળકોની સામાજિક સંભાળ નો સંપર્ક રાખશે.
11. મોટે ભાગે નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી (અને કોઈપણ ડેપ્યુટીઝ) પાસે સંપૂર્ણ સુરક્ષાત્મક ખ્યાલ હોય છે અને સુરક્ષાત્મક સમસ્યાઓ માટેના પ્રતિભાવ અંગે સલાહ આપવા માટે એ સૌથી યોગ્ય વ્યક્તિ હોય છે.
12. શિક્ષકોના માનકો 2012 જણાવે છે કે શિક્ષકોએ (જેમાં હેડટીચર શામેલ છે) બાળકોની સુખાકારીને સુરક્ષિત રાખવી જોઈએ અને તેમની વ્યવસાયિક ફરજોના ભાગરૂપે શિક્ષણ વ્યવસાયમાં જાહેર વિશ્વાસ જાળવવો જોઈએ⁵.

શાળા અને કોલેજના કર્મચારીઓએ શું જાણવાની જરૂર છે

13. **તમામ** કર્મચારીઓ તેમની શાળા અથવા કોલેજની સુરક્ષાત્મક પગલાંઓ માટેની પ્રણાલીઓથી પરિચિત હોવા જોઈએ, જે ને અને કર્મચારીઓની નિયુક્તિના ભાગ રૂપે આ તેમને સમજાવવું જોઈએ. આમાં શામેલ હોવી જોઈએ:
  - બાળ સુરક્ષા નીતિ (જેમાં અન્ય બાબતોમાં સહવિદ્યાર્થી દ્વારા સહવિદ્યાર્થી સાથે દુર્વ્યવહાર અંગે કાર્ય કરવાની નીતિ અને પ્રક્રિયાઓ પણ શામેલ હોવી જોઈએ)
  - વર્તણૂક નીતિ (જેમાં સાયબર ધમકી, પૂર્વગ્રહ-આધારિત અને ભેદભાવપૂર્ણ વ્યવહાર, સહિત પજવણી અટકાવવાનાં પગલાં શામેલ હોવા જોઈએ)⁶
  - કર્મચારી વર્તણૂક નીતિમાં (કેટલીકવાર તેને આચારસંહિતા કહેવાય છે) અન્ય બાબતો સાથે, ભલે ગમે તેટલી નાની સમસ્યા હોય, કર્મચારીઓ સામેના આક્ષેપો અને ડિસલ્બ્લોઇંગ નો સમાવેશ થવો જોઈએ

⁴ વહેલી મદદ વિશેની વિગતવાર માહિતી [Working Together to Safeguard Children \(બાળકોની સુરક્ષા માટે સાથે મળી કામ કરવું\)](#) ના પ્રકરણ 1 માં મળી શકે છે.

⁵ [Teachers' Standards \(શિક્ષકોના માનકો\)](#) અહીં લાગુ પડે છે: QTS પ્રત્યે કામ કરતા તાલીમાર્થીઓ; તેમની વૈધાનિક ઇન્ડકશન અવધિ પૂર્ણ કરનારા તમામ શિક્ષકો (નવા લાયક શિક્ષકો [NQTs]); અને શિક્ષણ (શાળા શિક્ષકોના મૂલ્યાંકન) (ઇંગ્લેન્ડ) રેગ્યુલેશન્સ 2012 ને આધીન સંચાલિત જાળવેલી વિશિષ્ટ શાળાઓ સહિત જાળવેલી શાળાઓના શિક્ષકો.

⁶ તમામ શાળાઓમાં વ્યવહાર નીતિ હોવી જરૂરી છે (સંપૂર્ણ વિગતો [here \(અહીં\)](#)) છે. જો કોલેજ વ્યવહાર નીતિ અપનાવવાનું પસંદ કરે છે તો તે ઉપર વર્ણવ્યા અનુસાર કર્મચારીઓને જણાવવામાં આવવી જોઈએ.

- શિક્ષણમાંથી ગેરહાજર રહેતા બાળકોના પ્રતિભાવની સુરક્ષા, ખાસ કરીને પુનરાવર્તિત પ્રસંગો અને/અથવા લાંબા સમય સુધી હોય ત્યારે, અને
- નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી (નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી અને કોઈપણ ડેપ્યુટીઝની ઓળખ સહિત)ની ભૂમિકા.

નીતિઓની નકલો અને આ ડોક્યુમેન્ટના ભાગ એકની નકલ (અથવા પરિશિષ્ટ A, જો યોગ્ય હોય તો) **તમામ** કર્મચારીઓને નિયુક્તિ સમયે પ્રદાન કરવી જોઈએ.

14. નિયુક્તિ વખતે **તમામ** કર્મચારીઓને યોગ્ય સુરક્ષા અને બાળ સુરક્ષાની તાલીમ (ઓનલાઇન સલામતી સહિત જેમાં, અન્ય બાબતોની સાથે, ફિલ્ટરિંગ અને મોનિટરિંગ સંબંધી અપેક્ષાઓ, લાગુ પડતી ભૂમિકાઓ અને જવાબદારીઓની સમજ શામેલ હોય છે - વધુ માહિતી માટે પેરા 141 જુઓ) આપવી જોઈએ. તાલીમ નિયમિતપણે અપડેટ થવી જોઈએ. આ ઉપરાંત, **તમામ** કર્મચારીઓને સુરક્ષાત્મક અને બાળ સુરક્ષા (ઓનલાઇન સલામતી સહિત) અપડેટ્સ (ઉદાહરણ તરીકે, ઇમેઇલ, ઇ-બુલેટિન અને કર્મચારીઓની મીટિંગ્સ દ્વારા), આવશ્યકતા મુજબ, અને ઓછામાં ઓછા વર્ષમાં એકવાર, યોગ્ય બાળ સુરક્ષા સંબંધિત કુશળતા અને જ્ઞાન આપવાનું જારી રાખવું જોઈએ.

15. **તમામ** કર્મચારીઓને તેમની સ્થાનિક વહેલી મદદની પ્રક્રિયાની જાણ હોવી જોઈએ અને તેમાં તેમની ભૂમિકા સમજવી જોઈએ.

16. **તમામ** કર્મચારીઓને બાળકોની સામાજિક સંભાળ માટે સ્થાનિક અધિકારીને રેફરલ માટેની અને વૈધાનિક મૂલ્યાંકન⁷ માટે, બાળ અધિનિયમ 1989 હેઠળ, ખાસ કરીને કલમ 17 (જરૂરિયાતમંદ બાળકો) અને કલમ 47 (પીડિત અથવા સંભવિત રૂપે નોંધપાત્ર નુકસાન સહન કરનાર બાળક) આવા મૂલ્યાંકનમાં રેફરલને અનુસરવા માટે, તેમના દ્વારા જે ભૂમિકા ભજવવાનું અપેક્ષિત હોઈ શકે, તેની અને ની પ્રક્રિયાની જાણ હોવી જોઈએ.

17. **તમામ** કર્મચારીઓને ખબર હોવી જોઈએ કે જો કોઈ બાળક તેમને કહે કે તેમની સાથે દુર્વ્યવહાર થાય છે, શોષણ થાય છે, અથવા તેમની ઉપેક્ષા કરવામાં આવે છે, તો શું કરવું જોઈએ. યોગ્ય સ્તરની ગોપનીયતા રાખવાની જરૂરિયાતનું કેવી રીતે ધ્યાન રાખવું તેની કર્મચારીઓને ખબર હોવી જોઈએ. આનો અર્થ એ છે કે ફક્ત એ જ લોકોને સમાવિષ્ટ કરવા જેમને સમાવિષ્ટ કરવા જરૂરી હોય, જેમ કે નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી (અથવા ડેપ્યુટી) અને સ્થાનિક અધિકારી બાળકોની સામાજિક સંભાળ કર્મચારીઓએ ક્યારેય બાળકને વચન આપવું જોઈએ નહીં કે તેઓ દુર્વ્યવહારના રિપોર્ટ વિશે કોઈને કશું કહેશે નહીં, કારણકે આખરે આ બાળકના શ્રેષ્ઠ હિતમાં ન હોઈ શકે.

18. **તમામ** કર્મચારીઓ તેવી ખાતરી આપવા માટે સક્ષમ હોવા જોઈએ કે તેઓ પીડિતોની સમસ્યાને ગંભીરતાથી લઈ રહ્યા છે અને તેમને સાથ આપવામાં આવશે અને સુરક્ષિત રાખવામાં આવશે. પીડિતને ક્યારેય એવું લાગવું ન કરવું જોઈએ કે તેઓ **કોઈપણ** પ્રકારના દુરુપયોગ અને/અથવા ઉપેક્ષાની જાણ કરીને સમસ્યા ઊભી કરી રહ્યાં છે. તેમજ જાણ કરવા માટે પીડિતે ક્યારેય શરમ અનુભવવી ન જોઈએ.

19. **તમામ કર્મચારીઓ** એ ધ્યાન રાખવું જોઈએ કે બાળકો કદાચ તૈયાર ન હોય અથવા કોઈને કેવી રીતે જણાવવું તે જાણતા ન હોય કે તેઓનું દુર્વ્યવહાર, શોષણ અથવા ઉપેક્ષા થઈ રહી છે અને/અથવા તેઓ તેમના અનુભવોને ઠાનિકારક છે એવું સમજી શકતા નથી. ઉદાહરણ તરીકે, બાળકો શરમ અનુભવી શકે છે, અપમાનિત થઈ શકે છે, અથવા

⁷ વૈધાનિક મૂલ્યાંકન વિશેની વિગતવાર માહિતી [Working Together to Safeguard Children](https://www.workingtogether.org.uk/working-together-to-safeguard-children) (બાળકોની સુરક્ષા માટે એકસાથે કાર્ય કરવું) પ્રકરણ 1 માં મળી શકે છે

તેમને ધમકી આપવામાં આવી રહી છે. આ તેમની નબળાઈ, અસમર્થતા અને/અથવા જાતીય અભિગમ અથવા ભાષા અવરોધોને કારણે હોઈ શકે છે. જો કર્મચારીઓને બાળક વિશે ચિંતા હોય, તો આનાથી તેઓને પ્રોફેશનલ જિજ્ઞાસા અને નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી સાથે વાત કરવાથી અટકાવવું જોઈએ નહીં. તે પણ અગત્યનું છે કે કર્મચારી એ નક્કી કરે કે બાળકો અને યુવાનો સાથે કેવી શ્રેષ્ઠ રીતે વિશ્વાસપાત્ર સંબંધો બાંધવા, જે તેમની વચ્ચેની વાતચીતને સરળ બનાવે છે.

શાળા અને કોલેજના કર્મચારીઓએ શેનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ

વહેલી મદદ

20. **કોઈપણ** બાળક વહેલી મદદથી લાભ મેળવી શકે છે, પરંતુ શાળા અને કોલેજના તમામ કર્મચારીઓએ ખાસ કરીને બાળક માટે વહેલી મદદની સંભવિત જરૂરિયાત વિશે સાવધ રહેવું જોઈએ જે:

- અપંગ છે અથવા ચોક્કસ સ્વાસ્થ્ય સ્થિતિ ધરાવે છે અને જેને વિશેષ જરૂરિયાતો ધરાવે છે
- વિશેષ શૈક્ષણિક જરૂરિયાતો ધરાવે છે (તેમની પાસે વૈધાનિક શિક્ષણ, સ્વાસ્થ્ય અને સંભાળ યોજના હોય કે ના હોય)
- માનસિક સ્વાસ્થ્યની જરૂરિયાત છે
- એક યુવાન સંભાળ રાખનાર છે
- ગેંગ સંડોવણી અને સંગઠિત અપરાધી જૂથ સંકળાયેલ અથવા કાઉન્ટી લાઇન્સ (ગુનાહિત શોષણ) હોવાની સાથે સમાજ-વિરોધી અથવા ગુનાહિત વર્તણૂકમાં દોરાઈ જવાના સંકેતો દર્શાવે છે
- કેર (સંભાળ) અથવા ઘરેથી વારંવાર ગુમ થયેલ હોય છે/ગુમ થઈ જાય છે
- તેને આધુનિક ગુલામી, ટ્રાફિકિંગ (વેપાર), જાતીય અથવા ગુનાહિત શોષણના જોખમ પર છે
- કટ્ટરતા અથવા શોષણના જોખમ પર છે
- પરિવારનો સભ્ય જેલમાં છે, અથવા માતાપિતાના અપરાધથી પ્રભાવિત છે
- તે પરિવારની પરિસ્થિતિઓમાં ઘેરાયેલો છે જે બાળક માટે પડકારો રજૂ કરે છે, જેમ કે ડ્રગ અને દારૂના દુરુપયોગ, વયસ્ક વ્યક્તિની માનસિક સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાઓ અને ઘરેલુ અત્યાચાર
- પોતે દારૂ અને અન્ય દવાઓનો દુરુપયોગ કરે છે
- જે કેર (સંભાળ) થી ઘરે પાછા ફર્યા હોય
- સ્ત્રી જનનાંગ વિચ્છેદન અથવા બળજબરીથી લગ્ન જેવા 'સન્માન' આધારિત દુરુપયોગનું જોખમ હોય
- એક ખાનગી રીતે ઉછેરાયેલ બાળક છે, અથવા
- શાળાના દિવસની સતત ગેરહાજરી સહિત શિક્ષણથી સતત ગેરહાજર રહે છે.

અત્યાચાર અને ઉપેક્ષા

21. **તમામ** કર્મચારીઓએ અત્યાચાર અને ઉપેક્ષાના સૂચકોથી વાકેફ હોવા જોઈએ (નીચે જુઓ), એ સમજવું કે બાળકોને શાળા/કોલેજની અંદર અને બહાર, ઘરની અંદર અને બહાર અને ઓનલાઇન નુકસાનનું જોખમ હોઈ શકે છે. વ્યવસાયિક જિજ્ઞાસાનો ઉપયોગ કરવો અને અત્યાચાર અને ઉપેક્ષાની પ્રારંભિક ઓળખ માટે શું જોવું તે જાણવું મહત્વપૂર્ણ છે, જેથી કર્મચારી એવા બાળકોના કેસોને ઓળખી શકે કે જેમને મદદ અથવા રક્ષણની જરૂર હોય શકે છે.

22. **તમામ** શાળા અને કોલેજ કર્મચારીઓને એ વાતની જાણ હોવી જોઈએ કે અત્યાચાર, ઉપેક્ષા અને સુરક્ષા સંબંધી મુદ્દાઓ ભાગ્યે જ એકલ ઘટનાઓ છે જેને એક વ્યાખ્યા અથવા લેબલ દ્વારા આવરી શકાય નહિ. મોટાભાગના કિસ્સાઓમાં, બહુવિધ સમસ્યાઓ એકબીજા સાથે સંકળાયેલ હોય છે.
23. **તમામ** કર્મચારીઓએ, ખાસ કરીને નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી (અને ડેપ્યુટી) એ બાળકોને તેમના ઘરની બહારની પરિસ્થિતિઓમાં અત્યાચાર અથવા શોષણનું જોખમ તો નથી ને તે જોવું જોઈએ. પારિવારિક હાનિઓ વિવિધ પ્રકારના અલગ-અલગ સ્વરૂપો લે છે અને બાળકો જાતીય દુર્વ્યવહાર (પરંતુ તેના સુધી મર્યાદિત નથી) સહિત બહુવિધ હાનિઓ માટે સંવેદનશીલ હોઈ શકે છે (સતામણી અને શોષણ સહિત), તેમના પોતાના ઘનિષ્ઠ સંબંધોમાં ઘરેલું દુર્વ્યવહાર (કિશોરવયના સંબંધોનો દુરુપયોગ), ગુનાહિત શોષણ, ગાંભીર યુવા હિંસા, કાઉન્ટી લાઇન્સ અને કટ્ટરવાદ.
24. **તમામ** કર્મચારીઓને જાણ હોવી જોઈએ કે ઘણા રક્ષાત્મક અને સુખાકારીની બાબતોમાં ટેકનોલોજી એક મહત્વપૂર્ણ ભાગ છે. બાળકોને ઓનલાઇન તેમજ રૂબરૂ અત્યાચારનું જોખમ અને અન્ય જોખમ હોય છે. ઘણા કિસ્સાઓમાં અત્યાચાર અને અન્ય જોખમો એકસાથે ઓનલાઇન અને ઓફલાઇન બંને રીતે થાય છે. બાળકો અન્ય બાળકોનો ઓનલાઇન પણ દુરુપયોગ કરી શકે છે, આ અપમાનજનક, સતામણી, અને દુરુપયોગી/ગેરસંબંધી સંદેશાઓનું સ્વરૂપ લઈ શકે છે, અસંમતિ વિનાની અશ્લીલ તસવીરો શેર કરી શકે છે, ખાસ કરીને ચેટ જૂથોમાં, અને અપમાનજનક તસવીરો અને પોર્નોગ્રાફી એવી વ્યક્તિઓ સાથે શેર કરીને જેઓ આવી સામગ્રી મેળવવા માંગતા નથી.
25. **તમામ સંજોગોમાં, જો કર્મચારીઓ અચોક્કસ હોય, તો તેઓએ હંમેશાં નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી અથવા ડેપ્યુટી સાથે વાત કરવી જોઈએ.**

અત્યાચાર અને ઉપેક્ષાના સૂચકો

26. **અત્યાચાર:** બાળક સાથેના દુર્વ્યવહારનો એક પ્રકાર. કોઈક હાનિ કરીને અથવા હાનિને થતી રોકવા માટે કાર્ય કરવામાં નિષ્ફળતા મેળવીને બાળક સાથે અત્યાચાર અથવા ઉપેક્ષા કરી શકે છે. હાનિમાં એવા ખરાબ વ્યવહારનો સમાવેશ થઈ શકે છે જે શારીરિક નથી તેમજ અન્ય લોકો સાથે ખરાબ વ્યવહારને નજરથી જોવાની અસરનો પણ સમાવેશ થઈ શકે છે. આ ખાસ કરીને સંબંધિત હોઈ શકે છે, ઉદાહરણ તરીકે, તમામ પ્રકારના ઘરેલું દુર્વ્યવહારની બાળકો પરની અસરના સંબંધમાં. બાળકો સાથે તેમના પરિવારમાં અથવા સંસ્થાકીય અથવા સામુદાયિક વ્યવસ્થામાં લોકો જેમને તેઓ ઓળખે છે, અથવા ભાગ્યે જ, અન્ય લોકો દ્વારા, અત્યાચાર થઈ શકે છે. અત્યાચાર સંપૂર્ણ ઓનલાઇન થઈ શકે છે અથવા ઓફલાઇન અત્યાચારને સરળ બનાવવા માટે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ થઈ શકે છે. બાળકો, વચસ્ક અથવા વચસ્કો અથવા બીજા બાળક અથવા બાળકો દ્વારા અત્યાચારનો ભોગ બની શકે છે.
27. **શારીરિક અત્યાચાર:** અત્યાચારનો એક પ્રકાર જેમાં બાળકને મારવું, ઝંઝોડવું, ફેંકવું, ઝેર આપવું, દઝાડવું અથવા ગરમ પાણીથી કે વરાળથી દઝાડવું, ડુબાડવું, ગૂંગળાવવું અથવા અન્ય પ્રકારે શારીરિક હાનિ પહોંચાડવી શામેલ થઈ શકે છે. જ્યારે માતાપિતા અથવા સંભાળકર્તા બાળકમાં માંદગીના લક્ષણો અંગે બનાવટ કરે છે અથવા ઇરાદાપૂર્વક માંદગીના લક્ષણો પેદા કરે છે ત્યારે પણ શારીરિક હાનિ થઈ શકે છે.
28. **ભાવનાત્મક અત્યાચાર:** બાળકના ભાવનાત્મક વિકાસ પર ગાંભીર અને પ્રતિકૂળ અસરો કરવા માટે બાળક સાથે સતત ભાવનાત્મક દુર્વ્યવહાર. તેમાં બાળકોને, તેઓ નકામા અથવા અપ્રિય, અયોગ્ય, અથવા તે અન્ય વ્યક્તિની જરૂરિયાતોને પૂરી કરે છે ત્યારે જ તેમની કિંમત છે, તેવું અભિવ્યક્ત કરવાનો આશય શામેલ હોઈ શકે છે. તેમાં તેમના વિચારો વ્યક્ત કરવા બાળકને તકો ન આપવાનું, ઇરાદાપૂર્વક તેમને ચૂપ કરવા અથવા તેઓ જે કહે છે તે અથવા તેઓ કેવી રીતે વાતચીત કરે છે તે વિશે 'મજાક કરવી' શામેલ હોઈ શકે છે. તે બાળકો પર લાદવામાં આવતી ઉંમર અથવા વિકાસ

સંબંધી અયોગ્ય અપેક્ષાઓ દર્શાવે છે. આમાં એવા આદાનપ્રદાન શામેલ હોઈ શકે છે કે જે બાળકની વિકાસ સંબંધી ક્ષમતાની બહાર હોય, તેમજ વધુ પડતું સંરક્ષણ અને સંશોધન અને શીખવાની મર્યાદા અથવા બાળકને સામાન્ય સામાજિક આદાનપ્રદાનમાં ભાગ લેતા અટકાવવું શામેલ હોઈ શકે છે. તેમાં બીજા પર થતા દુર્વ્યવહારને જોવા અથવા સાંભળવા શામેલ હોઈ શકે છે. તેમાં ગંભીર દાદાગીરી (બુલિંદગા) (સાયબર દાદાગીરી સહિત), જેના કારણે બાળકો વારંવાર ડર અથવા જોખમ અનુભવે છે અથવા બાળકોનું શોષણ અથવા ભ્રષ્ટાચાર શામેલ હોઈ શકે છે. બાળકના તમામ પ્રકારના દુર્વ્યવહારમાં કેટલીક હદે ભાવનાત્મક અત્યાચાર શામેલ હોય છે, જો કે એકલો ભાવનાત્મક અત્યાચાર પણ થઈ શકે છે.

29. **જાતીય અત્યાચાર:** જાતીય પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેવા માટે બાળક અથવા યુવાન વ્યક્તિને ફરજ પાડવી અથવા લલચાવવું શામેલ છે, તે જરૂરી નથી કે તેમાં હિંસા શામેલ હોય, શું થઈ રહ્યું છે તેની સમજ બાળક ને હોય અથવા ન પણ હોય. આ પ્રવૃત્તિઓમાં શારીરિક સંપર્ક શામેલ હોઈ શકે છે, જેમાં ભેદન (પેનેટ્રેશન) દ્વારા હુમલો (ઉદાહરણ તરીકે બળાત્કાર અથવા મૌખિક સંભોગ) અથવા હસ્તમૈથુન, ચુંબન, રબિંગ અને કપડાંની બહાર સ્પર્શ જેવી ગેરભેદન (નોન-પેનેટ્રેટિવ) સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓ શામેલ હોઈ શકે છે. તેમાં બિન-સંપર્ક પ્રવૃત્તિઓ શામેલ હોઈ શકે છે, જેમ કે બાળકોને જાતીય ચિત્રો જોવામાં અથવા તેના નિર્માણમાં, જાતીય પ્રવૃત્તિઓ જોવામાં શામેલ કરવું, બાળકોને જાતીય રીતે અનુચિત રીતે વર્તવા પ્રોત્સાહિત કરવા અથવા અત્યાચારની તૈયારીમાં બાળકને તાલીમ આપવી. જાતીય અત્યાચાર ઓનલાઇન થઈ શકે છે અને ઓફલાઇન અત્યાચારને સરળ બનાવવા માટે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ થઈ શકે છે. જાતીય અત્યાચાર ફક્ત વયસ્ક પુરૂષ દ્વારા જ આચરવામાં આવે તેવું જરૂરી નથી. સ્ત્રીઓ પણ જાતીય અત્યાચારના કૃત્યો કરી શકે છે, તે જ રીતે અન્ય બાળકો પણ કરી શકે છે. બાળકોનો અન્ય બાળકો દ્વારા જાતીય દુર્વ્યવહાર એ શિક્ષણમાં સુરક્ષાનો એક ખાસ સવાલ છે અને **તમામ** કર્મચારીઓને તેના વિશે અને તેમની શાળા અથવા કોલેજની નીતિ અને તેની સાથે નિપટવા માટેની પ્રક્રિયાઓ વિશે જાણ હોવી જોઈએ.

30. **ઉપેક્ષા:** બાળકના સ્વાસ્થ્ય અને/અથવા મનોવૈજ્ઞાનિક જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવામાં સતત નિષ્ફળતા, બાળકના આરોગ્ય અથવા વિકાસની ગંભીર ખામીમાં પરિણમી શકે છે. ગર્ભાવસ્થા દરમિયાન ઉપેક્ષા થઈ શકે છે, ઉદાહરણ તરીકે, ગર્ભાવસ્થા દરમિયાન કેફી દ્રવ્યોના દુરુપયોગના પરિણામે. એકવાર બાળકનો જન્મ થાય તે પછી: પૂરતું ભોજન, કપડાં અને આશ્રય (ઘરમાંથી બહાર કાઢી મુકવું અથવા ત્યજી દેવું) પુરું પાડવામાં; બાળકને શારીરિક અને ભાવનાત્મક હાનિ અથવા જોખમથી સુરક્ષિત રાખવામાં; યોગ્ય દેખભાળ કરવામાં (અયોગ્ય સંભાળકર્તાઓના ઉપયોગ સહિત); અથવા યોગ્ય તબીબી સંભાળ અથવા સારવાર આપવામાં માતાપિતા અથવા સંભાળકર્તાની નિષ્ફળતા; ઉપેક્ષામાં શામેલ થાય છે. તેમાં બાળકની મૂળભૂત ભાવનાત્મક જરૂરિયાતોની ઉપેક્ષા, અથવા તેના પ્રત્યે બિનપ્રતિભાવ પણ શામેલ હોઈ શકે છે.

સુરક્ષાત્મક બાબતો

31. **તમામ** કર્મચારીઓને એવી સુરક્ષાત્મક બાબતો વિશે જાગૃતિ હોવી જોઈએ જે બાળકોને હાનિના જોખમમાં મૂકી શકે. ડ્રગ્સ લેવા અને/અથવા આલ્કોહોલનો દુરુપયોગ, જાણી જોઈને શિક્ષણ ન લેવું, ગંભીર હિંસા

(જેમાં કાઉન્ટી લાઇન્સ શામેલ છે), કટ્ટરપંથીકરણ અને નગ્ન અને અર્ધ-નગ્ન તસવીરો અને/અથવા વિડિયોની⁸ સહમતિથી અને બિન-સહમતિથી શેરિંગ જેવી બાબતો સાથે સંકડાયેલ વર્તન, એ એવા સંકેતો હોઈ શકે છે કે બાળકો જોખમમાં છે. નીચે કેટલાક સુરક્ષાત્મક મુદ્દાઓ છે જેના વિશે તમામ કર્મચારીઓને જાણ હોવી જોઈએ. **આ સુરક્ષા બાબતો વિશે વધારાની માહિતી અને અન્ય સુરક્ષા બાબતો વિશેની માહિતી પરિશિષ્ટ B માં સમાવવામાં આવેલ છે.**

બાળક પર બાળકદ્વારા અત્યાચાર

32. **તમામ** કર્મચારીઓએ ધ્યાન રાખવું જોઈએ કે બાળકો અન્ય બાળકો સાથે દુર્વ્યવહાર કરી શકે છે (ઘણી વખત તેને ચાઇલ્ડ-ઓન-ચાઇલ્ડ દુર્વ્યવહાર તરીકે ઓળખવામાં આવે છે), અને તે શાળા અથવા કોલેજની અંદર અને બહાર તથા ઓનલાઇન બંને રીતે થઈ શકે છે. **તમામ** કર્મચારીઓએ, બાળક પર બાળક દ્વારા દુર્વ્યવહાર અંગે શાળાની કે કોલેજની નીતિ અને કાર્યવાહી અંગે સ્પષ્ટ હોવું જોઈએ અને તેને રોકવામાં તથા તેમને લાગે છે કે બાળકને તેનાથી જોખમ હોઈ શકે છે તો પ્રતિભાવ આપવામાં મહત્વની ભૂમિકા તેઓએ ભજવવાની છે .

33. **તમામ** કર્મચારીઓએ સમજવું જોઈએ કે જો તેમની શાળાઓ અથવા કોલેજોમાં કોઈ અહેવાલો ન હોય તો પણ તેનો અર્થ એ નથી કે તે થઈ રહ્યું નથી, એવું બની શકે છે કે તેની જાણ કરવામાં આવી રહી નથી. આ રીતે તે મહત્વનું છે કે જો બાળક દ્વારા બાળક પર અત્યાચાર અંગે કોઈ બાબત હોય તો તેઓએ તેમના નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી (અથવા ડેપ્યુટી) સાથે વાત કરવી જોઈએ.

34. આ જરૂરી છે કે **તમામ** કર્મચારીઓ બાળકો વચ્ચે પડકારરૂપ અયોગ્ય વર્તનના મહત્વને સમજે, જેમાંથી ઘણા નીચે સૂચિબદ્ધ છે, જે વાસ્તવમાં દુર્વ્યવહાર છે. અમુક વર્તનને ઓછું આંકવું, ઉદાહરણ તરીકે જાતીય સતામણીને "માત્ર મજાક સમજવી", "માત્ર હસવું", "મોટા થવાના ભાગરૂપ" અથવા "છોકરાઓ એ છોકરાઓ છે" તરીકે લેવું એ અસ્વીકાર્ય વર્તણૂકોની સંસ્કૃતિ તરફ દોરી જાય છે, બાળકો માટે અસુરક્ષિત વાતાવરણનું કારણ બની શકે છે, અને સૌથી ખરાબ શક્યતા એ છે એક એવી સંસ્કૃતિ બને છે જેમાં બાળકો દુર્વ્યવહારને સામાન્ય તરીકે સ્વીકારે છે અને તેની જાણ કરવા આગળ આવતા નથી.

35. બાળક દ્વારા બાળક પર અત્યાચારમાં મોટે ભાગે નીચેનો સમાવેશ થાય છે, પરંતુ તે આના સુધી મર્યાદિત નથી:

- ગુંડાગીરી(બુલિઇંગ) (સાયબર ધમકી, પૂર્વગ્રહ આધારિત અને ભેદભાવયુક્ત ગુંડાગીરી (બુલિઇંગ) સહિત)
- બાળકો વચ્ચેના ઘનિષ્ઠ અંગત સંબંધોમાં દુર્વ્યવહાર (કેટલીકવાર 'ટીનેજ રિલેશનશિપ એબ્યુઝ' તરીકે ઓળખાય છે)
- શારિરિક અત્યાચાર જેવા કે મારવું, લાત મારવી, ઝંઝોડવું, બચકા ભરવા, વાળ ખેંચવા અથવા અન્યથા શારિરિક નુકસાન પહોંચાડવું; (આમાં ઓનલાઇન તત્વ શામેલ હોઈ શકે છે જે શારિરિક શોષણને સરળ બનાવે છે, ધમકી આપે છે અને/અથવા પ્રોત્સાહિત કરે છે)

⁸ સંમતિપૂર્ણ તસવીરો શેરિંગ માટે, ખાસ કરીને સમાન વયના મોટા બાળકો વચ્ચે, એક અલગ પ્રતિભાવની જરૂર પડી શકે છે. તે દુરુપયોગ ન હોઈ શકે- પરંતુ તો પણ બાળકોને જાણવાની જરૂર છે કે તે ગેરકાયદેસર છે- જ્યારે સહમતિ વિના ગેરકાયદેસર અને દુરુપયોગ છે. [UKCIS](http://ukcis.org) નગ્ન અને અર્ધ નગ્ન તસવીરો અને વીડિયો શેર કરવા વિશે વિસ્તૃત સલાહ પ્રદાન કરે છે.

- જાતીય હિંસા,⁹ જેમ કે બળાત્કાર, છેદનથી કુમલો અને જાતીય કુમલો; (આમાં ઓનલાઇન તત્વ શામેલ હોઈ શકે છે જે જાતીય હિંસાને સરળ બનાવે છે, ધમકી આપે છે અને/અથવા પ્રોત્સાહિત કરે છે)
- જાતીય સતામણી,¹⁰ જેમ કે જાતીય ટીકાઓ, ટિપ્પણીઓ, દુયકાઓ અને ઓનલાઇન જાતીય સતામણી, જે એકલ અથવા દુરુપયોગની વ્યાપક પદ્ધતિનો હિસ્સો હોઈ શકે છે
- કોઈને સંમતિ વિના જાતીય પ્રવૃત્તિમાં સામેલ કરવા માટે, જેમ કે કોઈને કપડાં ઉતારવા, પોતાને જાતીય રીતે સ્પર્શ કરવા અથવા અન્ય વ્યક્તિ સાથે જાતીય પ્રવૃત્તિમાં જોડાવા માટે મજબૂર કરવું
- નગ્ન અને અર્ધ નગ્ન તસવીરો અને/અથવા વિડીયો¹¹ (જેને સેક્સટીંગ અથવા યુવા નિર્મિત જાતીય તસવીરોરી તરીકે પણ ઓળખાય છે) ને સંમતિથી અને બિન-સંમતિથી શેર કરવી
- અપસ્ક્રીટિંગ,¹² જેમાં સામાન્ય રીતે જાતીય આનંદ મેળવવા માટે તેના ગુપ્તાંગ અથવા નિતંબને જોવાના હેતુથી, અથવા પીડિતને અપમાનિત કરવા, તકલીફ આપવા અથવા ભયનું કારણ બનાવવામાટે કોઈ વ્યક્તિના કપડાંની નીચેથી તેની પરવાનગી વગર તસવીર લેવાનો સમાવેશ થાય છે, અને
- દીક્ષા/હેઝિંગ પ્રકારની હિંસા અને ધાર્મિક વિધિઓ (આમાં કોઈ વ્યક્તિને ગ્રૂપમાં દાખલ કરવાની રીત તરીકે ઉપયોગમાં લેવાતી સતામણી, દુરુપયોગ અથવા અપમાનને લગતી પ્રવૃત્તિઓ શામેલ હોઈ શકે છે અને તેમાં ઓનલાઇન તત્વ પણ શામેલ હોઈ શકે છે).

ચાઇલ્ડ કિમીનલ એક્સપ્લોઇટેશન (બાળ ગુનાહિત શોષણ) (CCE) અને ચાઇલ્ડ સેક્સુઅલ એક્સપ્લોઇટેશન (બાળ જાતીય શોષણ) (CSE)

36. CCE અને CSE બંને શોષણના પ્રકારો છે અને તે બંને ત્યાં થાય છે જ્યાં કોઈ વ્યક્તિ અથવા સમૂહ, બળજબરી કરવાની શક્તિમાં અસમાનતાનો ઉપયોગ કરીને, કોઈ બાળકને ચાલાકીથી અથવા છેતરીને જાતીય અથવા ગુનાહિત પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લેવા માટે, પીડિતની જરૂરિયાત અથવા ઇચ્છિત વસ્તુના બદલામાં, અને/અથવા નાણાકીય લાભ માટે અથવા ગુનેગાર અથવા સુવિધા આપનારની પ્રતિષ્ઠા વધારવા અને/અથવા હિંસા અથવા હિંસાની ધમકી દ્વારા કરાવે છે. CSE અને CCE બાળકો, છોકરા અને છોકરી બંનેને અસર કરી શકે છે અને શોષણના હેતુથી ખસેડવામાં આવેલા (સામાન્ય રીતે ટ્રાફિકિંગ (વેપાર કરવો) તરીકે ઓળખાતા) બાળકોનો સમાવેશ કરી શકે છે.

ચાઇલ્ડ કિમીનલ એક્સપ્લોઇટેશન (બાળ જાતીય શોષણ) (CCE)

37. CCE ના કેટલાક વિશિષ્ટ સ્વરૂપોમાં બાળકોને કાઉન્ટી લાઇન મારફતે દવાઓ અથવા પૈસાની હેરફેર, ગાંજાની ફેક્ટરીઓમાં કામ કરવું, દુકાનમાથી ચોરી કરવી અથવા ખિસ્સા કાપવું શામેલ હોઈ શકે છે. તેમની સાથે વાહનનો ગુનો કરવા અથવા અન્ય લોકોને ગંભીર ધમકી આપવા/ગંભીર હિંસા કરવા માટે બળજબરી કરવામાં આવી શકે છે.

⁹ જાતીય હિંસા વિશે વધુ માહિતી માટે ભાગ 5 અને પરિશિષ્ટ B જુઓ.

¹⁰ જાતીય સતામણી વિશે વધુ માહિતી માટે ભાગ 5 અને પરિશિષ્ટ B જુઓ.

¹¹ UKCIS માર્ગદર્શન: [Sharing nudes and semi-nudes advice for education settings](#) (શિક્ષણ સેટિંગ્સ માટે નગ્ન અને અર્ધ નગ્ન સલાહ શેર કરવી)

¹² 'અપસ્ક્રીટિંગ' વિશેની વધુ માહિતી માટે પરિશિષ્ટ B જુઓ.

38. બાળકો આ પ્રકારના શોષણમાં ફસાઈ શકે છે કારણ કે ગુનેગારો પીડિતો (અને તેમના પરિવારો) ને હિંસાની ધમકી આપી શકે છે, અથવા તેમને દેવામાં ફસાવી બળજબરી કરી શકે છે. તેઓ છરીઓ જેવા હથિયારો લેવા બળજબરી કરી શકે છે અથવા અન્ય લોકોથી રક્ષણની ભાવના માટે છરી લઈ જવાનું શરૂ કરી શકે છે. ગુનાહિત શોષણમાં શામેલ બાળકો ઘણીવાર જાતે જ ગુના કરે છે, તેથી પીડિતો તરીકે તેમની નબળાઈ હંમેશા વચસ્ક લોકો અને વ્યાવસાયિકો (ખાસ કરીને મોટા બાળકો) દ્વારા ઓળખવામાં આવતી નથી, અને તેમણે નુકસાન અનુભવ્યું હોવા છતાં તેમને પીડિત તરીકે ગણવામાં આવતા નથી. બની શકે છે કે તેમનું હજી પણ ગુનાહિત રીતે શોષણ કરવામાં આવી રહ્યું હોય, પછી ભલે તે પ્રવૃત્તિ એવી લાગે કે તેઓ તેના માટે સંમત હોય અથવા સંમતિ આપી હોય.

39. છોકરીઓના ગુનાહિત શોષણનો અનુભવ છોકરાઓ કરતા ઘણો અલગ હોઈ શકે છે તે વાત નોંધવી મહત્વપૂર્ણ છે. સૂચકો સમાન ન પણ હોઈ શકે, જોકે વ્યાવસાયિકોએ ધ્યાન રાખવું જોઈએ કે છોકરીઓ પણ ગુનાહિત શોષણનું જોખમ ધરાવે છે. છોકરાઓ અને છોકરીઓ બંને જેમનું ગુનાહિત શોષણ થાય છે તેમનું જાતીય શોષણનું જોખમ વધુ હોઈ શકે છે તે વાત નોંધવી મહત્વપૂર્ણ છે.

ચાઇલ્ડ સેક્સુઅલ એક્સપ્લોઇટેશન (બાળ જાતીય શોષણ) (CSE)

40. CSE એ બાળ જાતીય શોષણનું એક સ્વરૂપ છે. જાતીય દુર્વ્યવહારમાં શારીરિક સંપર્ક જેમાં ભેદન (પેનેટ્રેશન) દ્વારા હુમલો (ઉદાહરણ તરીકે બળાત્કાર અથવા મૌખિક સંભોગ) અથવા હસ્તમૈથુન, ચુંબન, રબિંગ અને કપડાની બહાર સ્પર્શ જેવી બિનભેદન પ્રવૃત્તિઓ શામેલ હોઈ શકે છે. તેમાં બિન-સંપર્ક પ્રવૃત્તિઓ સામેલ હોઈ શકે છે, જેમ કે જાતીય તસવીરોના નિર્માણમાં બાળકોને શામેલ કરવા, બાળકોને જાતીય તસવીરો જોવા અથવા જાતીય પ્રવૃત્તિઓ જોવા બળજબરી કરવી, બાળકોને જાતીય અયોગ્ય રીતે વર્તવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવું અથવા ઇન્ટરનેટ મારફત દુરુપયોગ માટે બાળકને તૈયાર કરવું.

41. CSE સમય સાથેવારે વારે થઈ શકે છે અથવા એક-બે વારની ઘટના બની શકે છે, અને બાળકની તાત્કાલિકજાણ વગર થઈ શકે છે ઇ.ત. અન્ય લોકોના માધ્યમે સોશિયલ મીડિયા પર તેમની તસવીરો અથવા વીડિયો શેર કરવી.

42. CSE કોઈપણ બાળકને પ્રભાવિત કરી શકે છે, કે જેને જાતીય પ્રવૃત્તિઓમાં શામેલ થવા માટે મજબૂર કરવામાં આવ્યું હોય. આમાં 16 અને 17 વર્ષના બાળકોનો સમાવેશ થાય છે જે કાયદેસર રીતે સેક્સ માટે સંમતિ આપી શકે છે. કેટલાક બાળકોને ખ્યાલ નહીં આવે કે તેમનું શોષણ થઈ રહ્યું છે અને તેઓ માને છે કે તેઓ સાચા રોમેન્ટિક સંબંધમાં છે.

ઘરેલું અત્યાચાર

43. ઘરેલું દુર્વ્યવહારમાં વર્તણૂકોની વિશાળ શ્રેણી આવી શકે છે અને તે એક ઘટના અથવા ઘટનાઓની પેટર્ન હોઈ શકે છે. તે દુર્વ્યવહાર મનોવૈજ્ઞાનિક, શારીરિક, જાતીય, નાણાકીય અથવા ભાવનાત્મક હોઈ શકે છે, પરંતુ તેના સુધી મર્યાદિત નથી. બાળકો ઘરેલું શોષણનો ભોગ બની શકે છે. તેઓ ઘરે દુરુપયોગની અસરો જોઈ, સાંભળી અથવા અનુભવી શકે છે અને/અથવા તેમના પોતાના ઘનિષ્ઠ સંબંધો (કિશોર સંબંધી દુરુપયોગ)માં ઘરેલું દુર્વ્યવહાર સહન કરી શકે છે. આ તમામની તેમના સ્વાસ્થ્ય, સુખાકારી, વિકાસ અને શીખવાની ક્ષમતા પર હાનિકારક અને લાંબા ગાળાની અસર કરી શકે છે.

શ્રી જનનેન્દ્રિય વિચ્છેદન (ફીમેલ જેનીટલ મ્યૂટિલેશન) (FGM)

44. જ્યારે મહિલા જનનેન્દ્રિય છેદન (FGM) અંગેની કોઈપણ બાબતો વિશે **તમામ** કર્મચારીઓએ નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી (અથવા ડેપ્યુટી) સાથે વાત કરવી જોઈએ, આ **શિક્ષકોની વિશિષ્ટ કાયદેસરની** ફરજ છે¹³. જો શિક્ષક, વ્યવસાયમાં તેમના કાર્ય દરમિયાન, જાણે છે કે 18 વર્ષથી ઓછી ઉંમરની છોકરી પર FGM નું કૃત્ય કરવામાં આવ્યું છે, તો શિક્ષકે આની જાણ પોલીસને કરવી **અનિવાર્ય** છે. વધુ માહિતી માટે પૃષ્ઠ 154 જુઓ.

માનસિક સ્વાસ્થ્ય

45. **તમામ** કર્મચારીઓએ એ પણ ધ્યાન રાખવું જોઈએ કે માનસિક સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાઓ, કેટલાક કિસ્સાઓમાં, સૂચક હોઈ શકે છે કે કોઈ બાળક સહન કરે છે અથવા તેની સાથે અત્યાચાર, ઉપેક્ષા અથવા શોષણ થવાનું જોખમ હોય છે.

46. ફક્ત યોગ્ય તાલીમ પામેલા વ્યાવસાયિકોએ માનસિક સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાનું નિદાન કરવાનો પ્રયાસ કરવો જોઈએ. જો કે, બાળકોમાં તેમની વર્તણૂક પરથી તેમને માનસિક આરોગ્યની સમસ્યા જણાતી હોય કે તેનું જોખમ જણાતું હોય તેનું રોજબરોજનું ધ્યાન રાખવામાં શૈક્ષણિક કર્મચારીઓ સારી સ્થિતિમાં હોય છે. શાળાઓ અને કોલેજો વધારાની માનસિક આરોગ્ય સહાયની જરૂરિયાતવાળા બાળકોને ઓળખવામાં મદદ કરવા માટે અન્ય સલાહનો ઉપયોગ કરી શકે છે, આમાં બાહ્ય એજન્સીઓ સાથે કામ કરવાનો સમાવેશ થાય છે.

47. જો કર્મચારીઓને કોઈ બાળક વિશે માનસિક સ્વાસ્થ્યની ચિંતા હોય તો તે પણ એક સુરક્ષાની ચિંતા છે અને તો તેમની શાળા અથવા કોલેજની બાળ સુરક્ષા નીતિને અનુસરીને, અને નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી કે ડેપ્યુટી સાથે વાત કરીને તાત્કાલિક પગલાં લેવા જોઈએ.

ગંભીર હિંસા

48. **તમામ** કર્મચારીઓએ સૂચકો વિશે વાકેફ હોવું જોઈએ, જે બાળકોને જોખમમાં હોવાનું અથવા ગંભીર હિંસક ગુનામાં શામેલ હોવાનો સંકેત આપી શકે છે. આમાં શાળા અથવા કોલેજમાં વધેલી ગેરહાજરી, મિત્રતામાં ફેરફાર અથવા વૃદ્ધ વ્યક્તિઓ અથવા જૂથો સાથેના સંબંધો, શૈક્ષણિક કાર્યક્ષમતામાં નોંધપાત્ર ઘટાડો, સ્વ-નુકસાનના સંકેતો અથવા સુખાકારીમાં નોંધપાત્ર ફેરફાર, અથવા ડુમલો અથવા અસ્પષ્ટ ઇજાઓના સંકેતો શામેલ હોઈ શકે છે. ન સમજાય તેવી ભેટો અથવા નવી સંપત્તિ એ પણ સૂચવી શકે છે કે બાળકો ગુનાહિત નેટવર્ક અથવા ગેંગ સાથે સંકળાયેલા વ્યક્તિઓ દ્વારા સંપર્ક કરવામાં આવ્યા છે, અથવા તેમની સાથે સંકળાયેલા છે તે સૂચવી શકે છે અને તેમને ગુનાહિત શોષણનું જોખમ હોઈ શકે છે.

---

¹³ મહિલા જનનેન્દ્રિય છેદન અધિનિયમ 2003 ની કલમ 5B(11) (a) હેઠળ, "શિક્ષક" નો અર્થ છે, ઇંગ્લેન્ડના સંદર્ભમાં, શિક્ષણ અધિનિયમ 2002 ની કલમ 141A(1) ના અંતર્ગત એક વ્યક્તિ (ઇંગ્લેન્ડમાં શાળાઓ અને અન્ય સંસ્થાઓમાં શિક્ષણ કાર્ય હાથ ધરવા માટે નિયુક્ત કરાયેલી અથવા રોકાયેલી વ્યક્તિઓ).

વિશેષ માહિતી અને સહાય

49. વિભાગીય સલાહ [What to do if you're worried a child is being abused: advice for practitioners](#) (જો તમને લાગતું હોય કે કોઈ બાળક સાથે અત્યાચાર થઈ રહ્યો છે, તો શું કરવું: પ્રેક્ટિશનર્સ માટે સલાહ) દુર્વ્યવહાર અને ઉપેક્ષાને સમજવા અને ઓળખવા વિશે વધુ માહિતી પ્રદાન કરે છે. સલાહમાં દુર્વ્યવહાર અને ઉપેક્ષાના સંભવિત સૂચકોના ઉદાહરણો પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યા છે અને તે ખાસ કરીને શાળા અને કોલેજ કર્મચારીઓ માટે સહાયરૂપ થશે. [NSPCC](#) વેબસાઇટ, અત્યાચાર અને ઉપેક્ષા અને શેનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ તે અંગે ઉપયોગી વધારાની માહિતી પ્રદાન કરે છે.

50. **પરિશિષ્ટ B માં અત્યાચારના ચોક્કસ સ્વરૂપો અને સુરક્ષા બાબતો વિશે અગત્યની વધારાની માહિતી શામેલ છે. શાળા અને કોલેજના અગ્રણીઓએ અને તે કર્મચારીઓ જે બાળકો સાથે પરોક્ષ રીતે કાર્ય કરે છે તેઓએ પરિશિષ્ટ B વાંચવું જોઈએ.**

જો કોઈ બાળક વિશે તેમને ચિંતા હોય તો શાળા અને કોલેજ કર્મચારીઓએ શું કરવું જોઈએ

51. બાળકો સાથે કામ કરતા કર્મચારીઓએ જ્યાં સુરક્ષાત્મક પગલાંનો પ્રશ્ન હોય ત્યાં **'અહીં થઈ શકે છે'**નું વલણ રાખવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. જ્યારે બાળકના કલ્યાણ વિશે ચિંતિત હોય, ત્યારે કર્મચારીઓએ હંમેશા બાળકના **શ્રેષ્ઠ હિતોમાં** કાર્ય કરવું જોઈએ.

52. જો બાળકના કલ્યાણ વિશે કર્મચારીઓને **કોઈપણ ચિંતા** હોય, તો તેઓએ **તરત** જ તેના પર કાર્ય કરવું જોઈએ. જ્યારે તેમને કોઈ બાળક વિશે ચિંતા હોય ત્યારે કર્મચારીઓ માટેની પ્રક્રિયા દર્શાવતા ફ્લોચાર્ટ માટે પાનું નંબર 22 જુઓ.

53. જો કર્મચારીઓને કોઈ ચિંતા હોય, તો તેઓએ તેમના પોતાની સંસ્થાની બાળ સુરક્ષા નીતિનું પાલન કરવું જોઈએ અને નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી (અથવા ડેપ્યુટી) સાથે વાત કરવી જોઈએ.

54. નિમ્ન વિકલ્પોનો સમાવેશ થાય છે:

- શાળા અથવા કોલેજની પોતાની પેસ્ટોરલ સહાય પ્રક્રિયાઓ દ્વારા આંતરિક રીતે બાળક માટે જરૂરી સહાય પુરી પાડવી
- પ્રારંભિક સહાય માટે મૂલ્યાંકન હાથ ધરવો.¹⁴ અથવા
- વૈધાનિક સેવાઓનો સંદર્ભ લેવો,¹⁵ ઉદાહરણ તરીકે બાળકને મદદની જરૂર હોઈ શકે છે, જરૂર છે અથવા હાનિ થઈ રહી છે અથવા હાનિ થઈ શકે એમ છે.

¹⁴ વહેલી મદદની આકારણીઓ વિશેની વધુ માહિતી, વહેલી મદદ સેવાઓની જોગવાઈઓ અને સેવાઓની પહોંચ મેળવવી એ [Working Together to Safeguard Children](#) (બાળકોની સુરક્ષા માટે એક સાથે કામ કરવું)ના પ્રકરણ 1 માં છે.

¹⁵ પ્રકરણ 1 [Working Together to Safeguard Children](#) (બાળકોની સુરક્ષા માટે સાથે મળી કામ કરવું) એ નિર્ધારિત કરે છે કે સુરક્ષાત્મક ભાગીદારોએ પ્રવેશ (શ્રેશોલ્ડ) દસ્તાવેજ પ્રકાશિત કરવું જોઈએ જેમાં આકારણી અને વૈધાનિક સેવાઓ માટે ક્યારે કેસ, કલમ 17 અને 47 હેઠળ

55. નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી (અથવા ડેપ્યુટી) સુરક્ષાત્મક પગલાંઓની ચર્ચા કરવા માટે હંમેશાં ઉપલબ્ધ હોવા જોઈએ. જો અપવાદાત્મક સંજોગોમાં નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી (અથવા ડેપ્યુટી) ઉપલબ્ધ ન હોય તો આને કારણે યોગ્ય પગલાં લેવામાં વિલંબ થવો જોઈએ નહીં. કર્મચારીઓએ વરિષ્ઠ નેતૃત્વ ટીમના સભ્ય સાથે વાત કરવા અને/અથવા સ્થાનિક સંસ્થા બાળકોની સામાજિક સંભાળ પાસેથી સલાહ લેવા અંગે વિચારવું જોઈએ. આ સંજોગોમાં, કરવામાં આવેલી કોઈ પણ કાર્યવાહીને વ્યાવહારિકપણે શક્ય તેટલી જલ્દી નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી (અથવા ડેપ્યુટી) સાથે શેર કરવી જોઈએ.

56. કર્મચારીએ એવું ધારી ન લેવું જોઈએ કે કોઈ સહયોગી અથવા અન્ય વ્યવસાયિક પગલાં લેશે અને માહિતીને શેર કરવી જોઈએ જે બાળકોને સુરક્ષિત રાખવા માટે નિર્ણાયક હોઈ શકે છે. તેઓએ ધ્યાન રાખવું જોઈએ કે અસરકારક ઓળખ, મૂલ્યાંકન અને યોગ્ય સેવા જોગવાઈની ફાળવણી, પછી ભલે સમસ્યાઓ પહેલી વાર આવી હોય, અથવા જ્યાં બાળકને સ્થાનિક અધિકારી જે બાળકોની સામાજિક સંભાળમાં (જેમ કે બાળકની જરૂરિયાત અથવા રક્ષણ યોજના ધરાવતું બાળક) હોય તે પહેલેથી જ જાણતા હોય તેમને વહેલી માહિતી શેર કરવી મહત્વપૂર્ણ છે. [Information sharing: advice for practitioners providing safeguarding services to children, young people, parents and carers](#) (માહિતીનું આદાન-પ્રદાન: બાળકો, યુવાન લોકો, માતા-પિતા અને સંભાળ રાખનારાઓને સુરક્ષાત્મક સેવાઓ પ્રદાન કરનારા પ્રેક્ટિશનર્સ માટે સલાહ), તેવા કર્મચારીઓને ટેકો આપે છે જેમણે માહિતી શેર કરવા વિશે નિર્ણય લેવાના હોય. આ સલાહ ડેટા પ્રોટેક્શન એક્ટ 2018 (DPA) અને UK જનરલ ડેટા પ્રોટેક્શન રેગ્યુલેશન (UK GDPR) અંગે માહિતી અને વિચારણાઓ શેર કરવા માટેના સાત સુવર્ણ નિયમોનો સમાવેશ કરે છે.

57. **DPA અને UK GDPR બાળકોને સુરક્ષિત રાખવા અને તેમના કલ્યાણને પ્રોત્સાહન આપવાના ઉદ્દેશ્યથી માહિતીને શેર કરવાથી રોકતા નથી.** જો માહિતી શેર કરવા વિશે કોઈ શંકા હોય, તો કર્મચારીઓએ નિયુક્ત સુરક્ષાઅધિકારી (અથવા ડેપ્યુટી) સાથે વાત કરવી જોઈએ. માહિતી શેર કરવાનો ડર બાળકોના કલ્યાણને પ્રોત્સાહન આપવાની **જરૂરિયાતમાં અવરોધ ન** બને તે ધ્યાન રાખવું અનિવાર્ય છે.

વહેલી મદદ મૂલ્યાંકન

58. જો વહેલી મદદ ઉચિત હોય, તો નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી (અથવા ડેપ્યુટી) યોગ્ય હોય તે મુજબ સામાન્ય રીતે અન્ય એજન્સીઓ સાથે સહકાર સ્થાપવા અને ઇન્ટર-એજન્સી મૂલ્યાંકનની વ્યવસ્થા કરવા દોરાશે. વહેલી મદદ મૂલ્યાંકનમાં કર્મચારીઓને અન્ય એજન્સીઓ અને વ્યાવસાયિકોને મદદ કરવાની જરૂર પડી શકે છે, કેટલાક કિસ્સાઓમાં તેઓ મુખ્ય પ્રેક્ટિશનર તરીકે કાર્ય કરે છે. જો બાળકની પરિસ્થિતિમાં સુધારો ન થાય અથવા ખરાબ થઈ રહી હોય, તો આ પ્રકારના કેસોને સતત સમીક્ષા હેઠળ રાખવા જોઈએ અને વૈધાનિક સેવાઓ માટે સ્થાનિક અધિકારી બાળકોની સામાજિક સંભાળને રેફરલ આપવા અંગે વિચારણા કરવી જોઈએ

સ્થાનિક સત્તાધિકારી બાળકોની સામાજિક સંભાળને રીફર કરે તે માટે જરૂરિયાત સ્તર સહિતના માપદંડો સમાવિષ્ટ હોવા જોઈએ. સ્થાનિક અધિકારીએ, તેમના ભાગીદારો સાથે, મૂલ્યાંકન માટે સ્થાનિક પ્રોટોકોલ વિકસાવવા અને પ્રકાશિત કરવા જોઈએ. સ્થાનિક અધિકારીને બાળકોની સામાજિક સંભાળ માટે એક વાર રીફર કરવામાં આવે તે પછી કેસ કેવી રીતે સંચાલિત કરવામાં આવશે તેની સ્પષ્ટ ગોઠવણ સ્થાનિક પ્રોટોકોલમાં સૂચિત હોવી જોઈએ.

વૈધાનિક બાળકોની સામાજિક સંભાળ મૂલ્યાંકન અને સેવાઓ

59. જ્યાં બાળક પીડાતું હોય, અથવા તેને નુકસાન થવાની સંભાવના હોય, તો તે મહત્વનું છે કે સ્થાનિક અધિકારી બાળકોની સામાજિક સંભાળ (અને જો યોગ્ય હોય તો પોલીસ)ને તાત્કાલિક રેફરલ કરવામાં આવે. રેફરલ માટે સ્થાનિક રેફરલ પ્રક્રિયાને અનુસરવી જોઈએ.

60. સ્થાનિક અધિકારી બાળકોની સામાજિક સંભાળના મૂલ્યાંકનમાં બાળકોને ઘરની બહારના સંદર્ભમાં ક્યાં નુકસાન થાય છે તે ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ, તેથી તે મહત્વનું છે કે શાળા અને કોલેજો રેફરલ પ્રક્રિયાના ભાગ રૂપે શક્ય એટલી વધુ માહિતી પ્રદાન કરે. આ કોઈપણ મૂલ્યાંકનને તમામ ઉપલબ્ધ પુરાવા અને આવા નુકસાનને પહોંચી વળવા સંદર્ભિત અભિગમ સક્ષમ કરવામાં સહાય કરશે. વધારાની માહિતી અહીં ઉપલબ્ધ છે: [Contextual Safeguarding \(સંદર્ભિક સુરક્ષા\)](#).

61. ઓનલાઇન ટૂલ [Report Child Abuse to Your Local Council](#) (તમારી સ્થાનિક કાઉન્સિલ ને બાળ અત્યાચારની જાણ કરો) ને સંબંધિત સ્થાનિક બાળકોના સામાજિક સંભાળ સંપર્ક નિર્દેશિત કરે છે.

જરૂરતમંદ બાળકો

62. બાળ અધિનિયમ 1989 હેઠળ, જરૂરતમંદ બાળકની વ્યાખ્યા તે રીતે કરવામાં આવી છે. કે એક બાળક જેના માટે સ્વાસ્થ્ય અથવા વિકાસના વ્યાજબી ધોરણને પ્રાપ્ત કરવા અથવા જાળવવા શક્ય નથી અથવા સેવાઓની જોગવાઈ વિના જેનું સ્વાસ્થ્ય અથવા વિકાસ નોંધપાત્ર સ્તરે અથવા વધુ ખરાબ થવાનું સંભવ છે; અથવા એક બાળક જે અપંગ છે.. સ્થાનિક અધિકારીઓએ તેમની સુરક્ષા અને કલ્યાણને પ્રોત્સાહનના હેતુઓ માટે જરૂરતમંદ બાળકો માટે સેવાઓ પ્રદાન કરવાની જરૂર છે. બાળ અધિનિયમ 1989 ની કલમ 17 હેઠળ જરૂરિયાતમંદ બાળકોનું મૂલ્યાંકન કરી શકાય છે.

નોંધપાત્ર હાનિ સહન કરી રહેલા અથવા સહન કરવાની સંભાવના ધરાવતા બાળકો:

63. સ્થાનિક સંસ્થાઓની, યોગ્ય હોય તે રીતે અન્ય સંગઠનોની મદદથી, બાળ અધિનિયમ 1989ની કલમ 47 હેઠળ પૂછપરછ કરવાની ફરજ છે, જો તેમને તેવી સંભાવનાની શંકા હોવાનું વાજબી કારણ હોય કે બાળક સહન કરી રહ્યું છે અથવા નોંધપાત્ર હાનિ સહન કરવી પડી શકે છે. આ પ્રકારની પૂછપરછ તેમને બાળકના કલ્યાણની સુરક્ષા અને પ્રોત્સાહન માટે કોઈપણ પગલાં લેવા જોઈએ કે કેમ તે નક્કી કરવામાં સક્ષમ કરે છે અને જ્યાં દુર્વ્યવહારની ચિંતા હોય ત્યાં તે અવશ્ય શરૂ કરવી જોઈએ. આમાં તમામ પ્રકારના દુર્વ્યવહાર અને ઉપેક્ષાનો સમાવેશ થાય છે.

સ્થાનિક સત્તાધિકારી શું કરશે?

64. રેફરલ કર્યાના એક કાર્ય દિવસની અંદર, સ્થાનિક સંસ્થા સામાજિક કાર્યકરે રેફરરને રસીદ માન્ય કરવી જોઈએ અને આગામી પગલાં અને આવશ્યક પ્રતિભાવના પ્રકાર વિશે નિર્ણય લેવો જોઈએ. આમાં તે નિર્ધારિત કરવામાં આવશે કે શું:

- બાળકને તાત્કાલિક રક્ષણની આવશ્યકતા છે અને તાત્કાલિક કાર્યવાહી આવશ્યક છે
- શું બાળક અને પરિવાર ને કોઈપણ સેવાઓની આવશ્યકતા છે અને કયા પ્રકારની સેવાઓ

- બાળક જરૂરિયાતમંદ છે, અને બાળ અધિનિયમ 1989ની કલમ 17 હેઠળ મૂલ્યાંકન થવું જોઈએ. [Working Together to Safeguard Children \(બાળકોની સુરક્ષા માટે સાથે મળી કાર્ય કરવું\)](#) પ્રકરણ એક મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયાની વિગતો પ્રદાન કરે છે
- તેવી સંભવતાની શંકા હોવાનું વાજબી કારણ છે કે બાળક સહન કરી રહ્યું છે અથવા નોંધપાત્ર હાનિ સહન કરવી પડી શકે એમ છે અને શું પૂછપરછ કરવી કે કેમ, અને બાળ અધિનિયમ 1989 ની કલમ 47 હેઠળ બાળકનું મૂલ્યાંકન કરવું. [Working Together to Safeguard Children \(બાળકોની સુરક્ષા માટે સાથે મળી કામ કરવું\)](#) ના પ્રકરણ એક મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયાની વિગતો પ્રદાન કરે છે, અને
- સ્થાનિક અધિકારીઓને આગળ કઈ કાર્યવાહી કરવી તે નક્કી કરવામાં મદદ કરવા વધુ નિષ્ણાત દ્વારા મૂલ્યાંકનની આવશ્યકતા છે.

65. જો આગામી માહિતી ન મળે તો રેફરરે તેનું અનુવર્તન (ફોલો-અપ) કરવું જોઈએ.

66. જો સામાજિક કાર્યકરો વૈધાનિક મૂલ્યાંકન હાથ ધરવાનું નક્કી કરે છે, તો કર્મચારીઓએ તે મૂલ્યાંકનને સમર્થન આપવા માટે જે કરી શકે તે બધું કરવું જોઈએ (જેમ જરૂરી હોય તે પ્રમાણે નિયુક્ત સુરક્ષા અધિકારી (અથવા ડેપ્યુટી) દ્વારા સમર્થિત).

67. જો, રેફરલ પછી, બાળકની પરિસ્થિતિમાં સુધારો થતો હોવાનું દેખાય નહીં તો રેફરર દ્વારા સ્થાનિક એસ્કલેશન પ્રક્રિયાઓનું અનુસરણ કરવા અંગે વિચારવું જોઈએ જેથી તે સુનિશ્ચિત કરી શકાય કે તેમની ચિંતાઓનું નિરાકરણ કરવામાં આવ્યું છે અને સૌથી અગત્યનું એ છે કે બાળકની સ્થિતિ સુધરે.

રેકોર્ડની જાળવણી

68. **તમામ** સમસ્યાઓ, ચર્ચાઓ અને લેવામાં આવેલા નિર્ણય અને તે નિર્ણયો માટેના કારણો, લેખિતમાં નોંધાયેલા હોવા જોઈએ. જ્યારે શાળા અથવા કોલેજ દ્વારા કેસને જે રીતે નિયંત્રિત કરવામાં આવ્યો હોય તે વિશેની કોઈપણ ફરિયાદનો જવાબ આપો ત્યારે આ મદદરૂપ થશે. માહિતી ગોપનીય રાખવી જોઈએ અને સુરક્ષિત રીતે સંગ્રહિત કરવી જોઈએ. દરેક બાળક માટે અલગ બાળ સુરક્ષા ફાઇલમાં સમસ્યાઓ અને રેફરલ્સની માહિતી રાખવી સારી પ્રથા છે.

રેકોર્ડમાં શામેલ હોવું જોઈએ:

- સમસ્યાનો સ્પષ્ટ અને વ્યાપક સારાંશ
- સમસ્યા કેવી રીતે અનુસરવામાં આવી અને તેનું નિરાકરણ કરવામાં આવ્યું તેની વિગતો
- લેવાયેલા કોઈપણ કાર્યવાહીની, લેવાયેલ નિર્ણયો અને પરિણામની નોંધ.

69. જો રેકોર્ડની આવશ્યકતાઓ વિશે કોઈ શંકા હોય, તો કર્મચારીએ નિયુક્ત સુરક્ષાઅધિકારી (અથવા ડેપ્યુટી) સાથે ચર્ચા કરવી જોઈએ.

આ બધું શા માટે મહત્વનું છે?

70. સંરક્ષણના જોખમોને દૂર કરવા, વધતી જતી સમસ્યાઓને રોકવા અને બાળકોના કલ્યાણને પ્રોત્સાહન આપવા માટે યોગ્ય સમયે યોગ્ય મદદ પ્રાપ્ત કરવી એ બાળકો માટે મહત્વપૂર્ણ છે. સંશોધન અને સ્થાનિક બાળ સુરક્ષા પ્રેક્ટિસ

સમીક્ષાઓએ વારંવાર અસરકારક પગલાં લેવામાં નિષ્ફળતાના જોખમો દર્શાવ્યા છે.¹⁶ સ્થાનિક બાળ સુરક્ષા પ્રેક્ટિસ સમીક્ષાઓ વિશે વધુ માહિતી [Working Together to Safeguard Children \(બાળકોની સુરક્ષા માટે સાથે મળી કામ કરવું\)](#) પર મળી રહે છે. નબળી પ્રેક્ટિસના ઉદાહરણોમાં શામેલ છે:

- અત્યાચાર અને ઉપેક્ષાના પ્રારંભિક સંકેતો પર કાર્યવાહી કરવામાં અને રીફર કરવામાં નિષ્ફળતા
- રેકોર્ડની નબળી જાળવણી
- બાળકના વિચારો સાંભળવામાં નિષ્ફળતા
- પરિસ્થિતિઓમાં જ્યારે સુધારો થાય નહીં ત્યારે સમસ્યાઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવામાં નિષ્ફળતા
- એજન્સીમાં યોગ્ય લોકો સાથે અને એજન્સીઓ વચ્ચે માહિતી શેર ન કરવી
- માહિતીને ધીમે ધીમે શેર કરવી; અને
- જેઓ પગલાં લેતા ન જોવામાં આવી રહ્યા હોય તેમની સામે પડકારનો અભાવ.

જો શાળા અને કોલેજના કર્મચારીઓની સુરક્ષાની ચિંતા હોય અથવા અન્ય કર્મચારી સત્ય વિશે આરોપ હોય તો શું કરવું જોઈએ

71. શાળાઓ અને કોલેજોમાં સ્ટાફના સભ્યો (પુરવઠા કર્મચારી, સ્વયંસેવકો અને કોન્ટ્રાક્ટરો સહિત) વિશેની કોઈ સુરક્ષાની ચિંતા અથવા આરોપ (પછી ભલે તે ગમે તેટલા નાના હોય) નું સંચાલન કરવા માટે કાર્યપદ્ધતિ અને પ્રક્રિયાઓ હોવી જોઈએ.

72. જો કર્મચારીઓને સુરક્ષાની ચિંતા હોય અથવા કર્મચારીઓના અન્ય સભ્ય (પુરવઠા સ્ટાફ, સ્વયંસેવકો અને કોન્ટ્રાક્ટરો સહિત) વિશે **બાળકોને નુકસાન પહોંચાડવાનો અથવા તેને નુકસાન પહોંચાડવાનું જોખમનો** આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હોય, તો:

- આ મુખ્ય શિક્ષક અથવા આચાર્યને રીફર કરવું જોઈએ
- જ્યાં મુખ્ય શિક્ષક અથવા આચાર્ય વિશે બાબત/આરોપ હોય, તો તેને ગવર્નરોના અધ્યક્ષ, વ્યવસ્થાપન સમિતિના અધ્યક્ષ અથવા સ્વતંત્ર શાળાના માલિકને રીફર કરવું જોઈએ, અને
- મુખ્ય શિક્ષક વિશે બાબત/આક્ષેપોના સંજોગોમાં, જ્યાં મુખ્ય શિક્ષક જ સ્વતંત્ર શાળાના એકમાત્ર માલિક પણ હોય, અથવા એવી પરિસ્થિતિ કે જ્યાં મુખ્ય શિક્ષકને આ બાબતની જાણ કરવામાં હિતની અથડામણ થતી હોય, તો આની સીધી જાણ નિયુક્ત સ્થાનિક અધિકારી(ઓ) (LADO)ને કરવી જોઈએ. તમારા સ્થાનિક LADO ની વિગતો તમારી સ્થાનિક સંસ્થાની વેબસાઇટ પર સરળતાથી ઉપલબ્ધ હોવી જોઈએ.

73. જો કર્મચારીઓને સુરક્ષાની ચિંતા હોય અથવા કર્મચારીઓના અન્ય સભ્ય (સપ્લાય કર્મચારી, સ્વયંસેવકો અથવા કોન્ટ્રાક્ટરો સહિત) વિશે આરોપ હોય કે જે નુકસાનની મર્યાદાને પૂર્ણ **કરતા નથી** તો તે શાળા અથવા કોલેજની નિમ્ન-

---

¹⁶ ગંભીર કેસ સમીક્ષાઓનું વિશ્લેષણ gov.uk/government/publications/serious-case-reviews-analysis-lessons-and-challenges પર મળી રહે છે.

સ્તરની ચિંતા નીતિ અનુસાર શેર કરવી જોઈએ. વધુ વિગતો આ માર્ગદર્શનના ભાગ ચારમાં મળી શકે છે.

શાળા અથવા કોલેજની અંદર જો સુરક્ષાત્મક પગલાં સંબંધિત વ્યવહારો અંગે ચિંતા હોય તો શાળા અથવા કોલેજ કર્મચારીઓ શું કરવું જોઈએ

74. તમામ કર્મચારીઓ અને સ્વયંસેવકોએ નબળા અથવા અસુરક્ષિત વ્યવહાર અંગે અને શાળા અથવા કોલેજની સુરક્ષાત્મક વ્યવસ્થામાં સંભવિત નિષ્ફળતા વિશે ચર્ચા કરવા સક્ષમ અનુભવવું જોઈએ અને તેમને તે જાણ હોવી જોઈએ કે આવી બાબતોને વરિષ્ઠ નેતૃત્વ ટીમ દ્વારા ગંભીરતાથી લેવામાં આવશે.

75. શાળા અથવા કોલેજની વરિષ્ઠ નેતૃત્વ ટીમ સામે આવી ચિંતાઓ રજૂ કરી શકવા માટે યોગ્ય ડિસલબ્લોઇંગ (ચેતવણી) પ્રક્રિયાઓ થવી જોઈએ.

76. જ્યાં કોઈ કર્મચારી સત્ય તેમના નિયોક્તા સામે કોઈ સમસ્યા વ્યક્ત કરવામાં અસમર્થતા અનુભવે, અથવા એવું લાગે કે તેમની વાસ્તવિક ચિંતાઓને સંબોધવામાં નથી આવી રહી તો તેમના માટે અન્ય ડિસલબ્લોઇંગ ચેનલો ખુલ્લી હોય છે:

- ડિસલબ્લોઇંગ પર સામાન્ય માર્ગદર્શન આના દ્વારા શોધી શકાય છે: [Whistleblowing for employees \(કર્મચારીઓ માટે ડિસલબ્લોઇંગ\)](#)
- [NSPCC Whistleblowing Advice Line \(ડિસલબ્લોઇંગ એડવાઇસ લાઇન\)](#) તેવા કર્મચારીઓ માટે એક વૈકલ્પિક માર્ગ તરીકે ઉપલબ્ધ છે જેઓ બાળ સુરક્ષા સંબંધિત નિષ્ફળતાઓને લગતી ચિંતાઓ આંતરિક રીતે વ્યક્ત કરવા સક્ષમ ન અનુભવે અથવા તેમની શાળા અથવા કોલેજ દ્વારા જે રીતે કોઈ સમસ્યાને હાથ ધરવામાં આવી રહી છે તે અંગે ચિંતા હોય. કર્મચારીઓ 0800 028 0285 પર કોલ કરી શકે છે અને લાઇન સોમવારથી શુક્રવાર 08:00 થી 20:00 અને સપ્તાહના અંતે 09:00 થી 18:00 સુધી ઉપલબ્ધ છે. ઈમેઇલ એડ્રેસ છે: help@nspcc.org.uk¹⁷.

---

¹⁷ વૈકલ્પિક રીતે, કર્મચારીઓ નીચેના સરનામે લખી શકે છે: નેશનલ સોસાયટી ફોર ધ પ્રિવેન્શન ઓફ કુઅલ્ટી ટુ ચિલ્ડ્રન (NSPCC), વેસ્ટન હાઉસ, 42 કર્ટેન, રોડ, લંડન EC2A 3NH.

કાર્યવાહીઓ જ્યાં કોઈ બાળક વિશે ચિંતા હોય છે

¹ એવા કિસ્સાઓ જેમાં કર્મચારી સત્ય વિરુદ્ધ કોઈ સમસ્યા અથવા અત્યાચારના આરોપોનો પણ સમાવેશ થાય છે, આ માર્ગદર્શનનો ભાગ ચાર જુઓ.

² વહેલી મદદ એટલે બાળકના જીવનમાં કોઈપણ સમયે જ્યારે સમસ્યા ઉદભવે ત્યારે તરત જ સહાય પૂરી પાડવી. જ્યાં બાળકને સમન્વયિત વહેલી મદદથી લાભ થશે, ત્યાં વહેલી મદદ ઇન્ટર-એજન્સી મૂલ્યાંકનની ગોઠવણ કરવી જોઈએ. વધુ માર્ગદર્શન માટે [Working Together to Safeguard Children \(બાળકોની સુરક્ષા માટે સાથે મળીને કામ કરવું\)](#) જુઓ

³ રેફરલ્સ દ્વારા સ્થાનિક પ્રવેશ (થ્રેશોલ્ડ) ડોક્યુમેન્ટ અને મૂલ્યાંકન માટેના સ્થાનિક પ્રોટોકોલમાં દર્શાવેલ પ્રક્રિયાને અનુસરવી જોઈએ. [Working Together to Safeguard Children \(બાળકોની સુરક્ષા કરવા માટે એક સાથે કાર્ય કરવું\)](#)નું પ્રકરણ એક.

⁴ બાળ અધિનિયમ 1989 હેઠળ, સ્થાનિક અધિકારીએ તેમના કલ્યાણ માટે સુરક્ષાત્મક પગલાં અને પ્રોત્સાહનના હેતુઓ માટે જરૂરતમંદ બાળકોને સેવાઓ પૂરી પાડવી આવશ્યક છે. બાળ અધિનિયમ 1989 ની કલમ 17 હેઠળ જરૂરિયાતમંદ બાળકોનું મૂલ્યાંકન કરી શકાય છે. બાળ અધિનિયમ 1989 હેઠળની કલમ 47 હેઠળ, જ્યાં સ્થાનિક સત્તાધિકારીઓને શંકા હોવાનું વાજબી કારણ છે કે બાળક સહન કરી રહ્યું છે અથવા નોંધપાત્ર દાનિ સહન કરવી પડી શકે એમ છે તો બાળકના કલ્યાણ માટે સુરક્ષાત્મક પગલાં લેવા અથવા તેને પ્રોત્સાહન આપવા માટે પગલાં લેવા જોઈએ કે નહીં તે નક્કી કરવા માટે પૂછપરછ કરવી ફરજિયાત છે. સંપૂર્ણ વિગતો [Working Together to Safeguard Children \(બાળકોની સુરક્ષા માટે એક સાથે કાર્ય કરવું\)](#)ના પ્રકરણ એક માં મળી શકે છે.

⁵ આમાં ઇમરજન્સી પ્રોટેક્શન ઓર્ડર (EPO) માટે અરજીનો સમાવેશ થઈ શકે છે.